

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Basili Egiguren de la Torre

*Igorre Bizkaia
(1909-2011)*

Aurkibidea

Biografia

Bera jaiotzean ama hil zitzaion eta ordezeko gurasoek hazi zuten. Aita Utxetxebarri baserrikoa zen eta ama Zeanurikoa. Bizitzarik gehiena Utxetxebarrin bertan igaro zuen, ezkondu ere bertara ezkondu zelako. Gerora Igorreko kalean bizi izan da. Senarra soinularia zuen eta hurretik ezagutu zituen garai bateko erromeria eta jaiak. Lanbidez jostuna ('jorskilea') izan zen hainbat urtez. Elkarrizketa egiteko unean 100 urte bete berri zen. Grabazioan, elkarrizketatzailearekin batera, hiztunaren iloba ere azaltzen da tarteka.

Zintak

IGO-003

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Sarasua Aranberri, Asier
- **Data:** 2009-05-02
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Eskolan mojekin

- **Erref:** IGO-003/002
- **Iraupena:** 0:03:15. **Hasi:** 00:00:32. **Bukatu:** 00:03:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:

Herriko eskolan erdaraz bakarrik erakusten zuten. Mojetan euskaraz eta erdaraz erakusten zuten eta kuota bat ordaintzen zuten. Hamabost urtera arte egon zen. Jostea gustatzen zitzaionez, ikasten ibili zen. Jostun baten etxean aritu zen lanean.

2. Jostun etxerik etxe

- **Erref:** IGO-003/003
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:03:47. **Bukatu:** 00:06:17

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Sastreak, jostunak

Laburpena:

Josten ikasitakoan, etxez etxe ibili zen arropak josten, ezkondu zen arte. Jostea gustatu egiten zitzaion. Pezeta biko jornala izaten zuen eta propina ere ematen zioten.

3. Frakei "atze-aurrea" egiten

- **Erref:** IGO-003/004
- **Iraupena:** 0:03:09. **Hasi:** 00:06:17. **Bukatu:** 00:09:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Sastreak, jostunak

Laburpena:

Frakak zela konpontzen ziren kontatzen du: "atze-aurrea" eginda. Gauez ere josi egiten zuen etxean.

4. Basili lapurtu zutenekoa

- **Erref:** IGO-003/006
- **Iraupena:** 0:03:59. **Hasi:** 00:10:27. **Bukatu:** 00:14:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

Zazpi urte baino gutxiago zituela, aita-amak soroan auzolanean ari zirela, hiru andre etxera joan eta Basili eraman egin zuten. Aita bila joan zitzaion, aguazilak lagundu zion eta topatu egin zuen.

5. Mojek egindako ostiak

- **Erref:** IGO-003/010
- **Iraupena:** 0:03:26. **Hasi:** 00:21:34. **Bukatu:** 00:25:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:

<p>Eugenia, Cristina, Juana eta Maria ahizpak izan ziren bere mojetako irakasleak. Bakoitzaren zereginak aipatzen ditu. Etxeetatik batutako garia eho eta ostiak egiten zituzten, Arratiako elizetara banatzeko. Moja gehienak euskaldunak ziren.</p>

6. Barre egiteko esaerak

- **Erref:** IGO-003/012
- **Iraupena:** 0:01:58. **Hasi:** 00:25:56. **Bukatu:** 00:27:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Esaerak

Laburpena:

Eskolako liburuak erdaraz izaten ziren baina euskaraz egiten zuten denen artean. Barre egiteko esaerak erabiltzen zituzten.

7. Igandero erromeria

- **Erref:** IGO-003/013
- **Iraupena:** 0:02:41. **Hasi:** 00:27:54. **Bukatu:** 00:30:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Erromerietara inguruko herrietara joaten ziren. Igorren igandeetan soinularia izaten zen eta "aimarietan" etxera joaten ziren. Soinulariak kobratu egiten zien dantzarietara eta udalak ere ordaindu egiten zion soinulariari. Nobioa izan zuen soinularia.

8. Soinularia eta txistularia

- **Erref:** IGO-003/014
- **Iraupena:** 0:03:40. **Hasi:** 00:30:35. **Bukatu:** 00:34:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Igorreko erromeriara etortzen ziren inguruetatik. Soinularia eta txistularia egoten ziren. Soltean eta helduta egiten zuten dantzan. Nobioa izan zuen soinularia, filarmonika jotzen zuena, baina hil egin zitzaion eta haren anaiarekin ezkondu zen.

9. Igorreko jaiak

- **Erref:** IGO-003/015
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:34:15. **Bukatu:** 00:36:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak

Laburpena:

Igorren erromeria egiten zen eta Zornotzan eta Galdakaon ere bai. Abuztuko

Andra Marietan izaten ziren herriko jaiak. Herriko ermitetako santuak izendatzen ditu. Haietan ere erromeria egiten zen.

10. Maurizia eta Leoni buruzko kontuak

- **Erref:** IGO-003/016
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:36:05. **Bukatu:** 00:37:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Maurizia eta Leon ezagutu zituen. Haiek ez zuten derrigorrik eta tarteka jotzen zuten. Leonek alboka jotzen zuen eta zerbait ordaintzen zioten.

11. Gerratik ihesi beldurrez

- **Erref:** IGO-003/020
- **Iraupena:** 0:02:21. **Hasi:** 00:41:46. **Bukatu:** 00:44:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

Gerran beldur handia pasatu zuten. Hegazkina zetorreanean, ezkutatu egiten ziren. Igorren ez zuten bonbarik bota baina soro batera hegazkina erori zen. Ihes egiteko abisua jaso orduko, etxetik joan ziren idiak eta gurdia hartuta. Usansolo inguruan egon ziren.

12. Igorreko Batzokia

- **Erref:** IGO-003/021
- **Iraupena:** 0:02:21. **Hasi:** 00:44:07. **Bukatu:** 00:46:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Alderdien egoitzak

Laburpena:

Igorren Batzokia non zegoen kontatzen du. Gerra garaian soldaduentzako galtzerdiak egiten zituzten han. Alkatea txandaka izaten ziren nazionalista eta karlista.

13. Tranbian ibiltzen ziren beti

- **Erref:** IGO-003/022
- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 00:46:28. **Bukatu:** 00:49:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak

Laburpena:

Tranbian ibili izan da beti. Umetan tranbia herrira sartu aurreko momentuari buruzko pasadizoa kontatzen zioten. Geltoki asko izaten zituen tranbiak. Zeanurin hasi eta Bilborainoko bidea egiten zuen tranbiak orduro.

14. Porruak saltzera Bilbora

- **Erref:** IGO-003/023
- **Iraupena:** 0:01:59. **Hasi:** 00:49:26. **Bukatu:** 00:51:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak

Laburpena:

<p>Porru asko bazuten etxean, Bilbora saltzera joaten ziren. Zela moldatzen ziren kontatzen du.</p>

Transkripzioa

-Eta zeu be baserriko gauzak-eta saltzera-eta joaten zinen?
-Bai joaten nintzen, joaten nintzen porru asko, porruak ipini ta asko ta ondo urten ezkeror porru denboran goxian bost terdietan edo pasaten zan trena hor bagoiagaz ba tranbie atzean bagoia degula kargamentureko. Ta zuk zakuek sartute garbitu ta prestaute iminten zenduzen txortak eginda etxean bezperan, bezperan edo aurreko egunean, ta eroaten zenduzen zakukadak San Antoneraino. Ta San Antonen bajatu, baia bakarrik joan ezin, ze zakue bajatu ordunera gora eroateko andrak ezin eroan ta [geixei batera] eruten bozu, ta zaku bat bano gehio eroan, ba han behean batemat itxi ezik bi buelta orduko ostu ta hiru-lau lagun junteu ta zureak hiru zaku edo zaku bi ta niretzat nireak be bai ta holaixe. Ta gero bat jagoten behean ta besteak han goien hartu mahaitxuek ta ba pagau ha zera mahaitxue pagau ta gero bakotxa bere zeretara.
-Eta mahaie ze zan, bertan egunien pagatzen zan?
-Bai, bertan josite, uste dot zala holaxe paluek honexek e sarrerako modukoak, bitarte dekunek, listoia ta hutse, listoia ta hutse. Librea, holakoxe zertxuek.
-Orduan, Arratiako jendea-ta San Antonera hara joaten zan saltzera, baserriko kontuak eta saltzera.
-Bai, San Antongo eskilatan itxi, haraxeño eroan ta jagoten egon bata ta besteak eroan. Hemetik aldeko eskilaretatik joan ezkeror urrin igo behar goraino ta astiro ein behar, neskak kantsaute deskantsau ta holantxen.
-Orduan beti tranbian, tranbia inportantea zan orduan.
-Bai bai.

15. Plazak eta feriak

- **Erref:** IGO-003/024
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:51:25. **Bukatu:** 00:53:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Domeketan Billarora joaten ziren asko plazara saltzera. Basili ez zen joaten. Igorren ez zen plazarik egoten. Zapatuetan feria egoten zen Arratiako herrietan txandaka.

16. Hika mutilek bakarrik

- **Erref:** IGO-003/025
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:53:38. **Bukatu:** 00:55:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Igorren euskaraz egin izan dute beti. Mutilek egiten zuten hika elkarrekin baina neskek ez, zatarra zela uste zutelako. Umeei ere zuka egiten zieten.</p>

17. Inguruko herrietako euskara

- **Erref:** IGO-003/026
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:55:19. **Bukatu:** 00:56:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Zeanuri eta Igorreko euskara antzekoak direla dio, berba batzuk tarteko. Zornotzatik Durangorantza edo Gernikarantza doinua aldatzen dela dio.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-12-25

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkarte
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com